

TECHNOLOGICKÉ
CENTRUM AV ČR

Význam třetí role universit v ČR z pohledu statistických dat uvedených v jejich výročních zprávách

Vladislav Čadil

Výzkum, vývoj a inovace ve statistikách a analýzách

15. dubna 2016

Co je třetí role universit?

Tradiční role universit:

- První role – **vzdělávání**;
- Druhá role – **výzkum**.

Vymezení třetí role universit se v odborné literatuře i v koncepčních dokumentech různí. Převládají 2 pojetí:

- Universita jako **podnikatelský subjekt** – triple helix model;
- Universita jako **aktér socioekonomického** (regionálního) **rozvoje** – engaged university model.

Vymezení třetí role universit v ČR

Universita jako aktér socioekonomického rozvoje:

- **Vysokoškolský zákon** - §1 písm. e): vysoké školy „přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou.“
- **Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016-2020** - potřeba reflexe stávajícího socio-ekonomického rozvoje, společenských potřeb a problémů na lokální, regionální a národní úrovni, spolupráce s vnějšími partnery při realizaci vzdělávacích aktivit, přenosu vědeckých poznatků do praxe a mobility studentů a akademických pracovníků.

Universita jako podnikatelský subjekt:

- **Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 s výhledem do roku 2020** - transfer výsledků VaV do praxe
- **Národní RIS 3 strategie, Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012-2020** - nástroj rozvoje konkurenceschopnosti

Možnost hodnocení třetí role universit dle údajů z jejich výročních zpráv

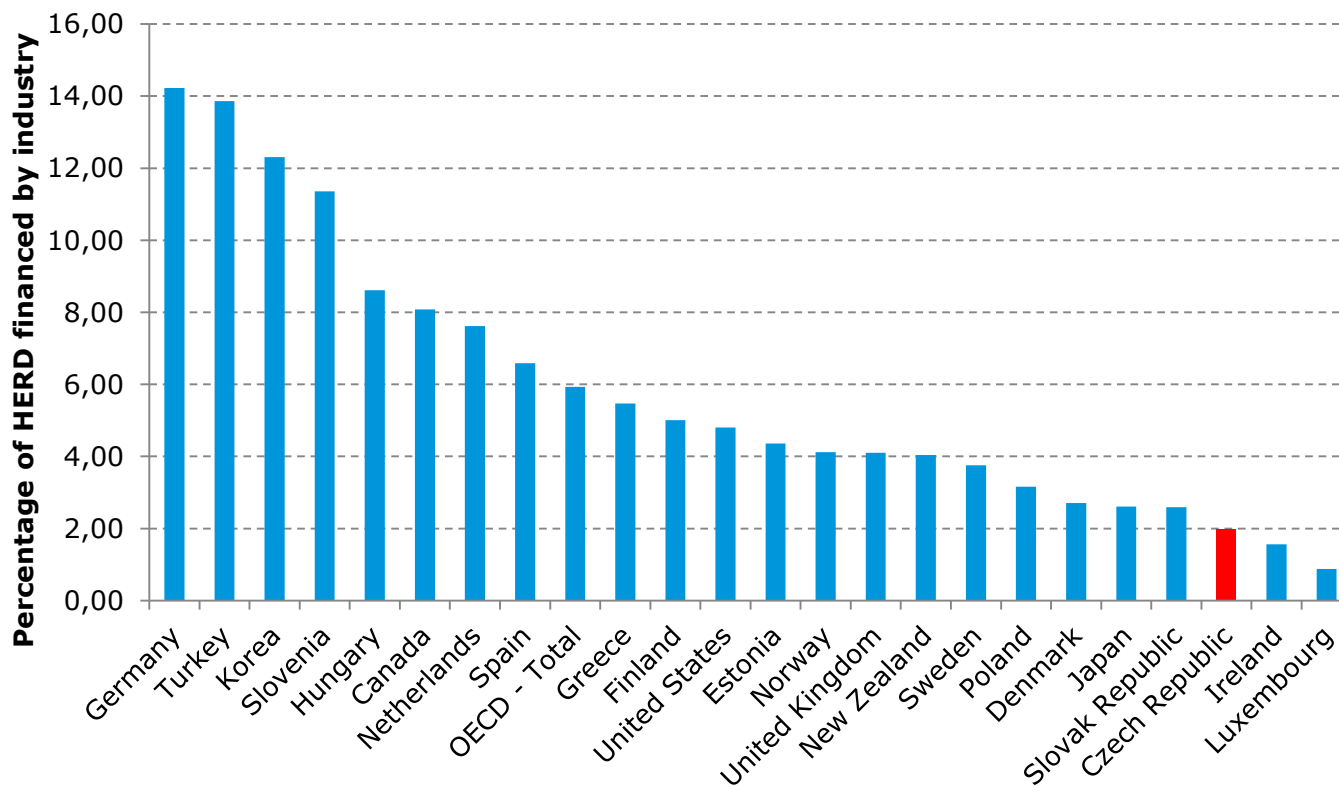
Třetí role universit jako aktérů regionálního rozvoje:

- Není dostatek dat;
- Výroční zprávy popisují vliv university na regionální rozvoj, ale tento popis je velmi obecný.

Třetí role universit jako podnikatelských subjektů:

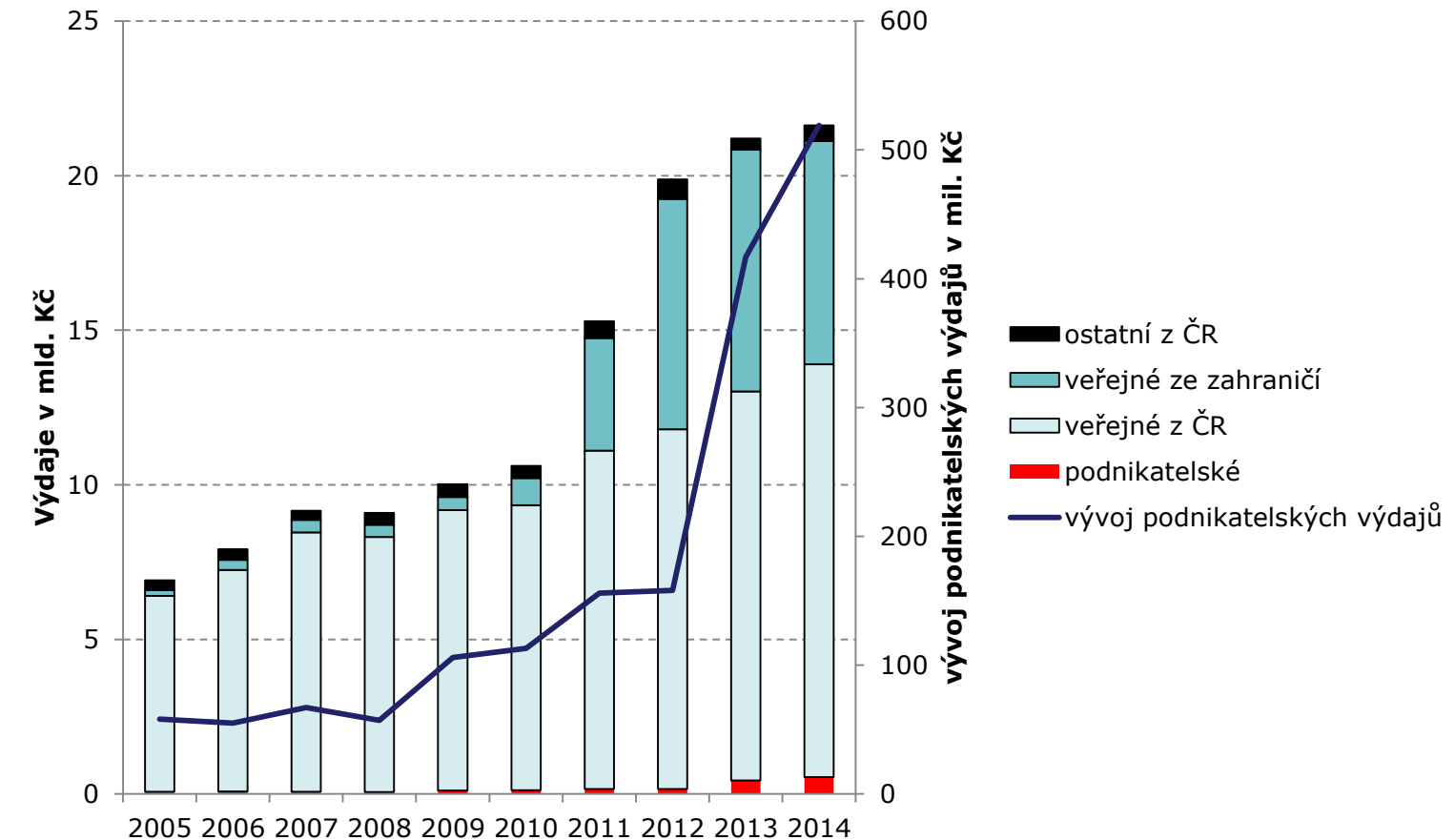
- Zprávy o hospodaření uvádějí základní ekonomické údaje;
- Data o komercializaci znalostí od roku 2011.

Podíl HERD financovaný průmyslem (2013)

Zdroj: OECD

Zdroje financování VaV ve vysokoškolském sektoru

Zdroj: ČSÚ

Šetření o inovacích 2010-2012

Vývoj inovovaných výrobků u produktově inovujících podniků

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 16,4 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 2 %

Vývoj inovovaných výrobků u produktově inovujících podniků ve zpracovatelském průmyslu

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 17 %
  - Farmaceutický průmysl 45,7 %
  - Výroba ostatních dopravních prostředků 37,8 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 2 %
  - Farmaceutický průmysl 8 %
  - Výroba ostatních dopravních prostředků 5,9 %

Šetření o inovacích 2010-2012

Vývoj inovovaných služeb u produktově inovujících podniků

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 24,3 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 21,1 %

Vývoj inovovaných služeb u produktově inovujících podniků ve zpracovatelském průmyslu

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 29 %
  - Automobilový průmysl 58,6 %
  - Výroba strojů a zařízení j.n. 37,9 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 29,2 %
  - Automobilový průmysl 62,2 %
  - Výroba strojů a zařízení j.n. 26,6 %

Šetření o inovacích 2010-2012

Vývoj inovovaných procesů u procesně inovujících podniků

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 8,3 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 1,8 %

Vývoj inovovaných procesů u procesně inovujících podniků ve zpracovatelském průmyslu

- Ve spolupráci s VŠ nebo VO 10,5 %
  - Farmaceutický průmysl 33,1 %
  - Výroba ostatních dopravních prostředků 19,6 %
- Zadal vývoj VŠ nebo VO 2,6 %
  - Farmaceutický průmysl 5,4 %
  - Výroba ostatních dopravních prostředků 6,8 %

Šetření o inovacích 2010-2012

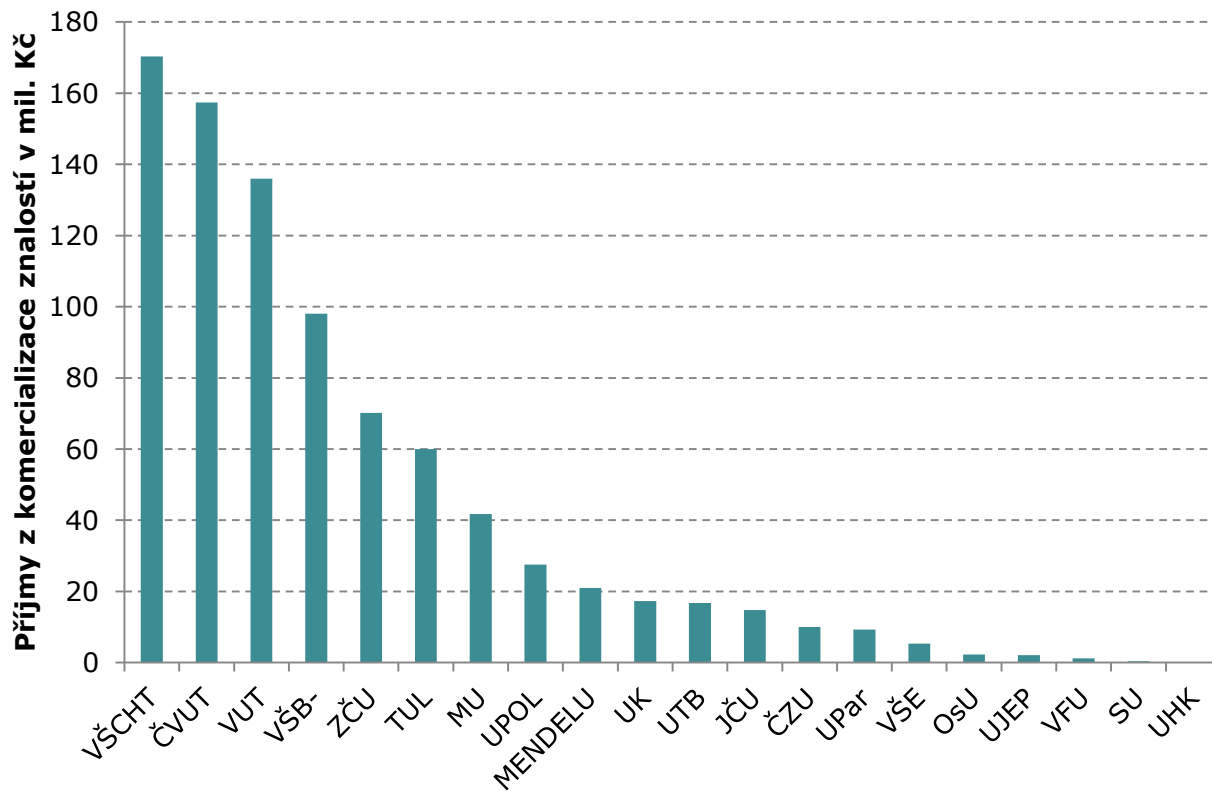
Nejcennější spolupracující partner u technicky inovujících podniků

- Dodavatelé zařízení, materiálů, součástí nebo SW 34,9%
- Ostatní podniky uvnitř skupiny podniků 24 %
- Klienti nebo zákazníci ze soukromého sektoru 14,7 %
- Vysoké školy 12,9 %

Nejcennější spolupracující partner u technicky inovujících podniků ve zpracovatelském průmyslu

- Dodavatelé zařízení, materiálů, součástí nebo SW 34,1%
- Ostatní podniky uvnitř skupiny podniků 22,2 %
- Klienti nebo zákazníci ze soukromého sektoru 18,5 %
- Vysoké školy 13,9 %
  - Farmaceutický průmysl 33,6 %
  - Výroba počítačů, elektrických a optických přístrojů a zařízení 33,1 %

Příjmy z komercializace znalostí (2014)

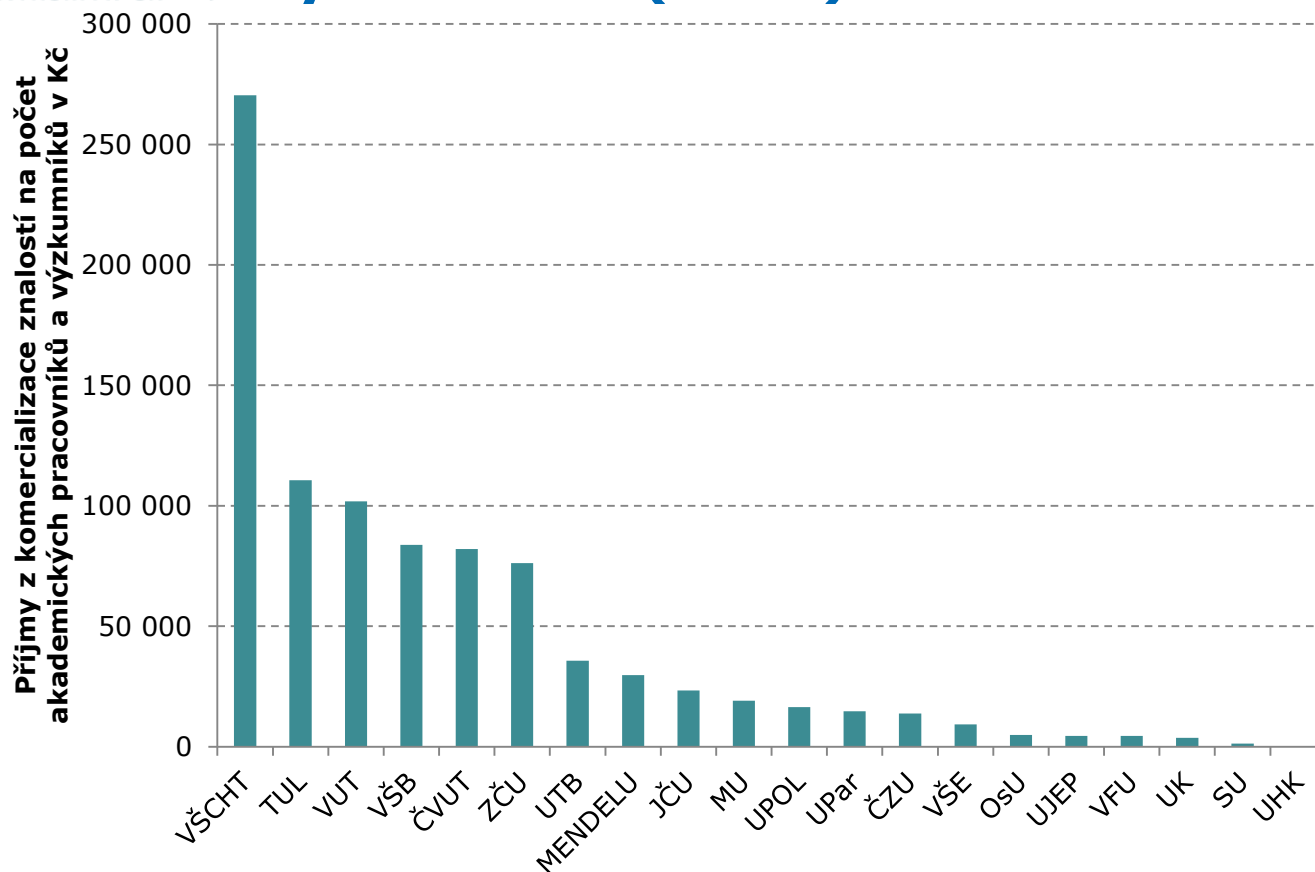

Zdroj: zprávy universit o hospodaření za rok 2014

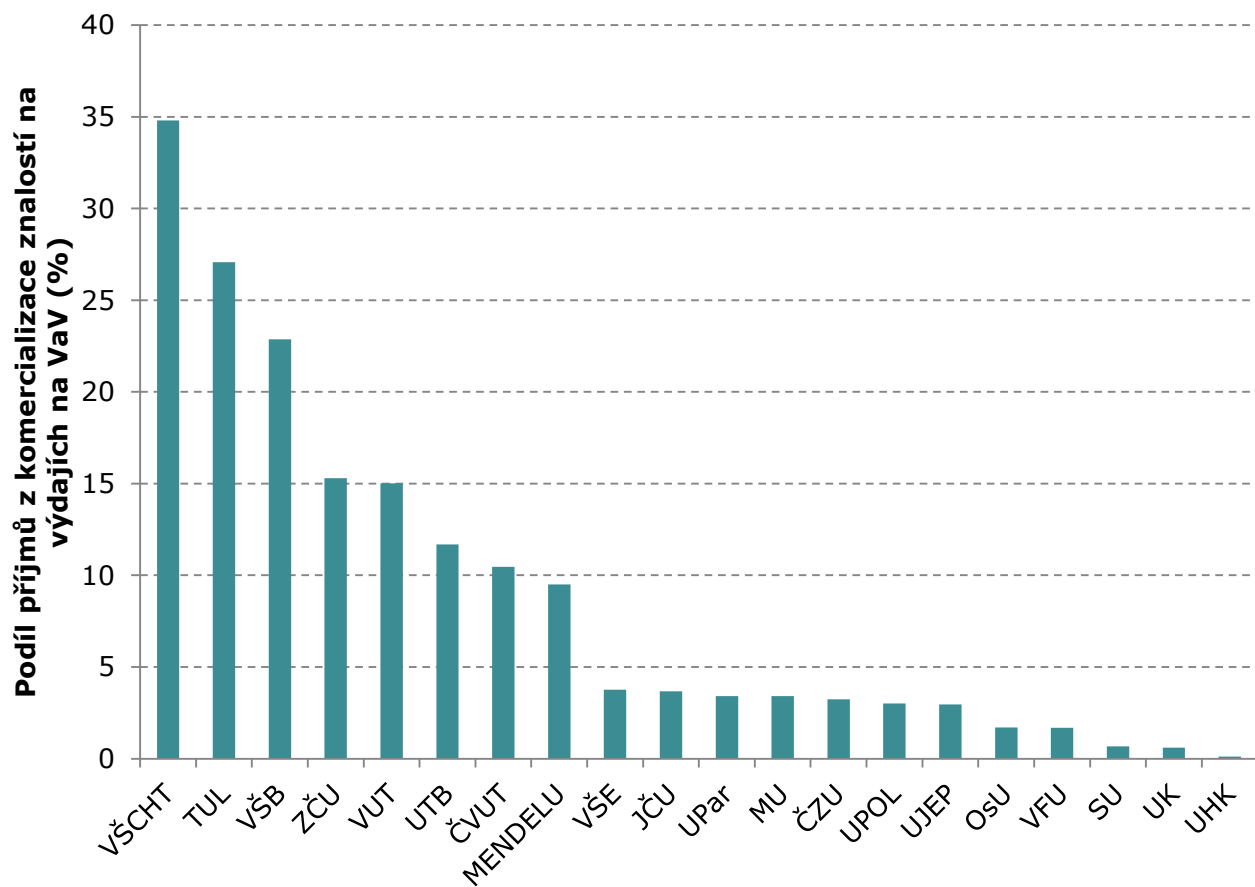
TECHNOLOGICKÉ
CENTRUM AV ČR

Příjmy z komercializace znalostí na počet akademických pracovníků a výzkumníků (2014)

Zdroj: zprávy universit o hospodaření za rok 2014

Podíl příjmů z komercializace znalostí na výdajích na VaV (2014)

Zdroj: zprávy universit o hospodaření za rok 2014

Struktura příjmů z komercializace znalostí – definice I.

Zprávy o hospodaření universit rozlišují 4 typy příjmů z komercializace znalostí

- **Licence** - poskytnutí práva ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území na nabytí či poskytnutí licence na některou z ochran duševního a průmyslového vlastnictví. Licenční smlouvy se uzavírají k patentovaným vynálezům, resp. zapsaným užitným vzorům, průmyslovým vzorům, topografií polovodičových výrobků, novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat či k ochranným známkám písemnou smlouvou.
- **Smluvní výzkum** - výzkum na zakázku, který vychází ze spolupráce specificky plnící především výzkumné potřeby subjektů aplikační sféry a vysokoškolská instituce je pro subjekt aplikační sféry realizuje dle jeho požadavků a potřeb výzkum. Za tento výzkum jsou jí tímto subjektem poskytovány finanční prostředky. Typicky zahrnuje rozsáhlejší projekty, originální výzkum a psaný report. **Není rozhodující, zda finanční prostředky, které subjekt aplikační sféry na takový smluvní výzkum vynaložil, pochází z veřejných či soukromých zdrojů.** Za smluvní výzkum nelze považovat případ, kdy je vysoká škola příjemcem účelové podpory na aplikovaný výzkum

Struktura příjmů z komercializace znalostí – definice II.

- **Placené vzdělávací kurzy** prohlubující kvalifikaci zaměstnanců subjektů aplikační sféry (např. podnikové vzdělávací kurzy). Subjektem aplikační sféry se zde rozumí právnická osoba, jejíž hlavní činností není výzkum a vývoj. Může se jednat o podnikatelský subjekt, orgán veřejné správy, neziskovou organizaci, apod. - vždy s podmínkou, že hlavní činnost není výzkumná. Výnosy budou zahrnuty z těch vzdělávacích kurzů, které jsou "na zakázku", tzn. po dohodě s danou organizací pro její zaměstnance. Nejedná se zde o vyčíslení nákladů účastníků vzdělávacích kurzů, kteří jsou zaměstnaní ve společnosti, která splňuje výše uvedenou definici. Naopak, jedná se o kurzy, jež vznikly po dohodě s vybranou společností, neboť tato chtěla školit své zaměstnance.
- **Konzultace a poradenství** je založeno na poskytnutí expertní rady, názoru či činnosti, jenž závisí na vysoké míře intelektuálních vstupních zdrojů od vysokoškolské instituce ke klientovi. Vysoká škola za úplatu a v souladu s tržními podmínkami poskytuje konzultační a poradenské služby subjektům aplikační sféry. Hlavním požadovaným výstupem konzultace není vytvoření nové znalosti (vědomosti), ale porozumění nebo pochopení určitého stavu.

Struktura příjmů z komercializace znalostí (2014)

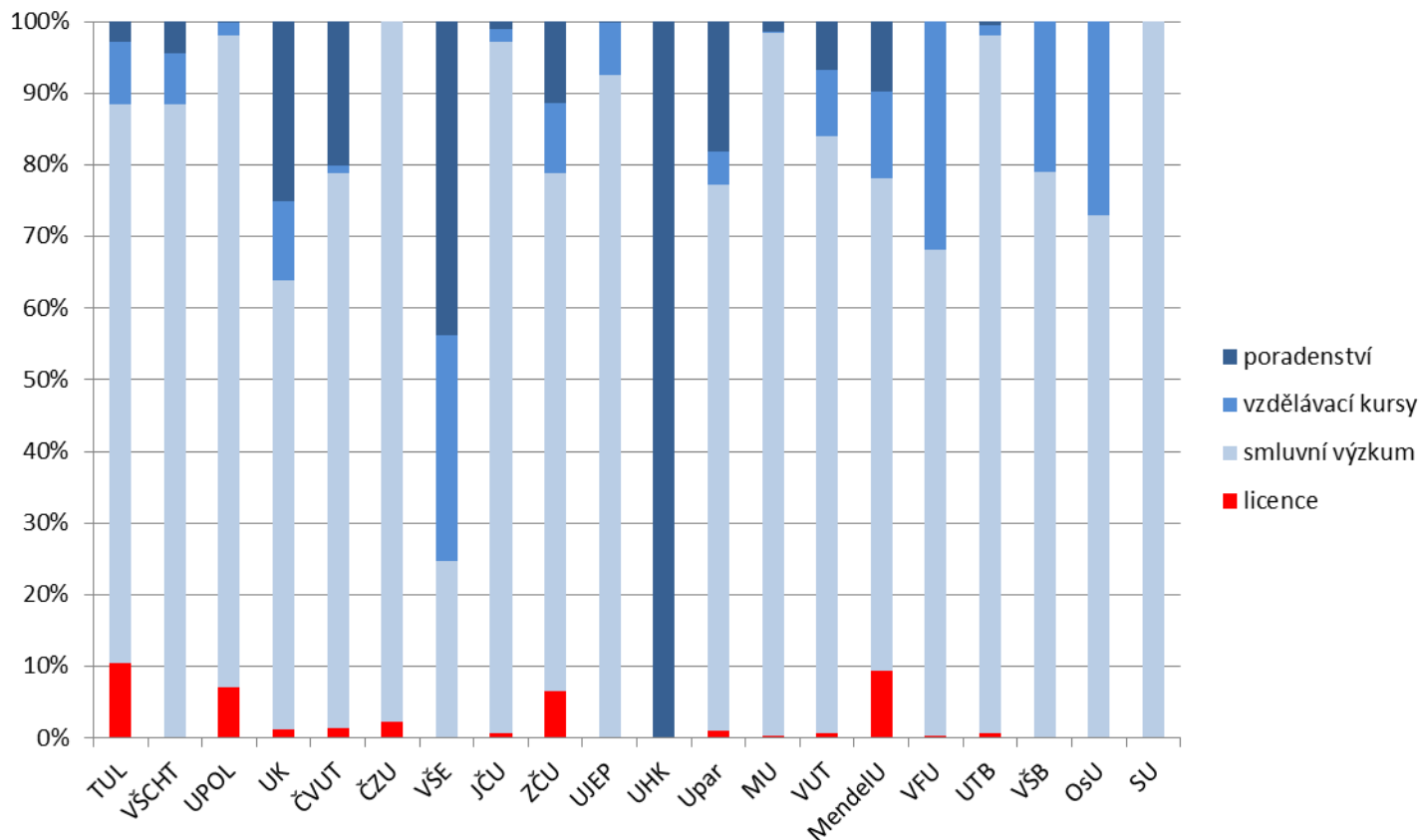
	Tis. Kč	%
Licence	18 967,14	2,20
Smluvní výzkum	705 196,99	81,86
Vzdělávací kursy	68 006,68	7,89
Poradenství	69 335,05	8,05
celkem	861 505,86	100,00

Zdroj: zprávy universit o hospodaření za rok 2014

- Dle ČSÚ dosáhly podnikové výdaje ve vysokoškolském sektoru v roce 2014 jen 519 mil. Kč (tj. jen 74 % příjmů ze smluvního výzkumu udávaného ve zprávách o hospodaření, resp. 60 % celkových příjmů).
- Možné příčiny rozdílu – Různé chápání definic na jednotlivých VŠ, některé VŠ možná vykazují i příjmy ze smluvního výzkumu (hrazeného z veřejných zdrojů) pro jiné výzkumné organizace

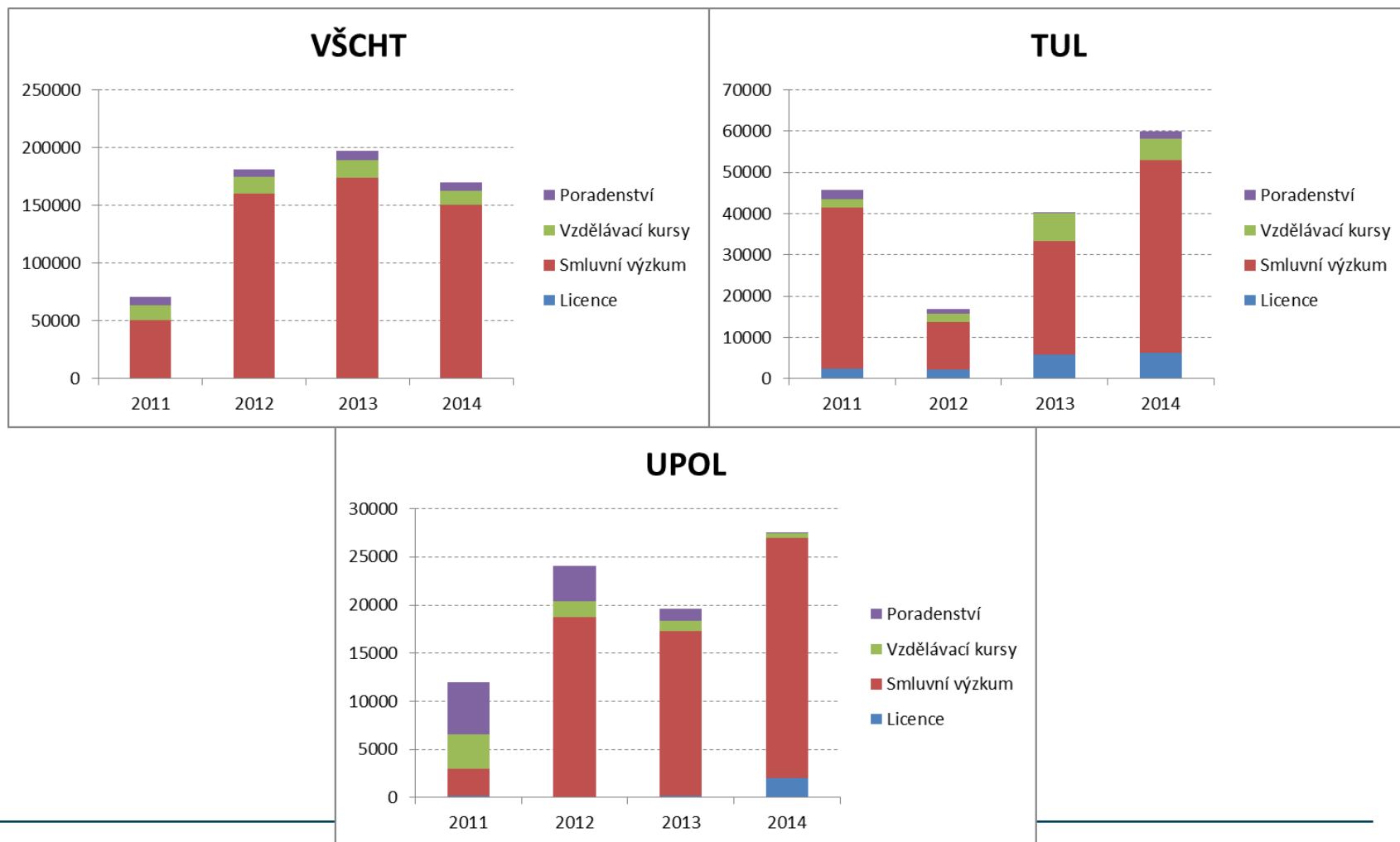

Struktura příjmů z komercializace znalostí (2014)

Zdroj: zprávy universit o hospodaření za rok 2014

Struktura příjmů z komercializace znalostí – příklad universit (tis. Kč, 2014)

Struktura příjmů z komercializace znalostí na úrovni university – Univerzita Palackého (tis. Kč, 2014)

	licence	smluvní výzkum	vzdělávací kursy	poradenství	celkem
Celkem	1 968	24 984	505	47	27 504
Fakulta zdravotnických věd	0	0	0	0	0
Lékařská fakulta	0	6 232	0	0	6 232
Filosofická fakulta	1 860	4 400	237	0	6 533
Přírodovědecká fakulta	22	14 107	0	0	14 129
Pedagogická fakulta	0	7	12	0	19
Fakulta tělesné kultury	0	238	0	0	138
Cyrilometodějská teologická fakulta	29	0	0	0	29
Právnická fakulta	0	0	220	19	239
Vědeckotechnický park	2	0	0	28	30
Rektorát	49	0	0	0	49
Vydavatelství	6	0	0	0	6

Zdroj: zpráva university o hospodaření za rok 2014

Děkuji za pozornost!